

Insjön på Äpplarös utveckling

Äpplarös enda insjö är idag stadd i igenväxning. Det har framförts önskemål från ett fåtal av Äpplarö Naturvårdsförenings medlemmar att en utredning bör ske avseende Insjöns framtid. Jag har fått i uppdrag av Föreningens styrelse att titta närmare på detta.

Insjön ligger inom Äpplarö naturreservat och marken ägs av Naturvårdsföreningen. Länsstyrelsen förvaltar naturreservatet i samråd med markägarna som i detta fall är Naturvårdsföreningen. Beslutet från 1972 om bildandet av naturreservatet är det enda gällande dokument som finns i dag avseende skötseln av reservatet då skötselplan helt saknas. Inga beslut är fattade rörande Insjön.

Insjöns utveckling

Sjön är till största delen näringsfattig och har lågt pH-värde vilket ger den en speciell karaktär med kraftig torvtillväxt speciellt i den västra delen. Karaktärsväxter för Insjön är vitmossor, skvattram, vit näckros, sileshår etc. I övrigt är denna naturtyp en relativt artfattig miljö.

Torven bildas då vitmossan växer. Då de undre lagren av mossan dör pga av syrebrist bildas torven. Torvbildningen sker såväl vertikalt som horisontellt. Detta medför att torven sprider sig ut över den nu öppna vattenytan och på sikt kommer att täcka hela sjön och en myr har bildats. Detta är ett naturligt förlopp för denna sjötyp. På bild 1-4 nedan kan vi se hur denna tillväxt sker stegvis:

Detta är en utveckling som i regel pågår under en mycket lång tid till och med under 1000-tals år. Igenväxtningstakten påskyndas dock under den senare delen av förloppet och kan även påverkas om sjön utsätts för gödningseffekter. Dagens nedfall av luftburet kväve från våra transporter och industrier medför ett kvävetillskott till våra skogar och vattendrag. Detta kvävetillskott ger en gödslingsseffekt och påskyndar Insjöns igenväxning.

Åtgärder

Det förekommer mycket sällan att man genomför åtgärder i denna sjötyp. Igenväxningen är ett naturligt förlopp som inte nämnvärt skulle påverka antalet växt och djurarter som är knutna till denna naturtyp vilket gör att åtgärder inte är motiverade. Dessa sjöar ligger också ofta relativt otillgängligt med omgivningar mest bestående av barrskog.

Möjliga åtgärder för Insjön skulle kunna vara muddring av torvlagren och höjning av vattennivån genom dämning av det västliga utflödet. Muddring skulle medföra mycket stora kostnader då sjöns otillgänglighet försvårar transporten av mudderverk och muddermassor. Dessutom är risken stor för betydande skador på mark och växter i samband med åtgärderna som det kan ta lång tid för naturen att återställa. Höjning av vattennivån skulle eventuellt kortsiktigt kunna medföra en större klarvattenyta vilket bl a skulle gynna Insjöns näckrosor. Igenväxningen skulle dock fortsätta och påsikt skulle sjön återigen växa igen.

Efter kontakter med ansvariga för Äpplarös naturreservat på Länsstyrelsen står det klart att inga medgivande till åtgärder kommer att beviljas innan en åtgärdsplan för hela reservatet är framtagen. Detta kommer förhoppningsvis ske inom de närmaste åren (fastställd tidsplan finns tyvärr inte idag hos Länsstyrelsen). Åtgärdsplanen kommer att tas fram av Länsstyrelsen i samråd med markägarna. Insjön kommer att finnas med i den kommande åtgärdsplanen men det är mycket tveksamt om det kommer att medföra att åtgärder blir möjliga att motivera ur ett naturvårdsperspektiv då Insjöns igenväxning är ett naturligt förlopp.

/Magnus Rignell

På uppdrag av Äpplarö Naturvårdsförening

08-767 13 92

23 maj 2005

Ni är välkomna att slå mig en signal eller ta upp ämnet när vi ses på ön om ni har några funderingar runt sjöns framtid.

